

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 582/2011-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť K. N., B., t. č. vo väzbe B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Bratislava IV č. k. 3 T 168/2011-597 z 27. októbra 2011 a č. k. 3 T 168/2011-602 z 27. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2011 doručená sťažnosť K. N., B., t. č. vo väzbe B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 168/2011-597 z 27. októbra 2011 a č. k. 3 T 168/2011-602 z 27. októbra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s prečinom krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ohovárania podľa § 373 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona. Pre tieto trestné činy prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava IV (ďalej len „okresná prokuratúra“) podal 26. októbra 2011 na sťažovateľa obžalobu.

Po podaní obžaloby okresný súd uznesením č. k. 3 T 168/2011-597 z 27. októbra 2011 rozhodol podľa § 241 ods. 1 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o tom, že trestnú vec sťažovateľa postupuje na prerokovanie a rozhodnutie miestne príslušnému Okresnému súdu Bratislava I. Zároveň v ten istý deň, t. j. 27. októbra 2011 uznesením č. k. 3 T 168/2011-602 podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 79 ods. 2 Trestného poriadku okresný súd rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe aj po podaní obžaloby, pretože dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku u sťažovateľa naďalej trvali.

Podľa názoru sťažovateľa týmito rozhodnutiami okresný súd porušil jeho právo na „spravodlivý súdny proces“, pretože *«OS BA IV sa po tom, čo rozhodol o postúpení spisu na OS BA I, nemal „ex post“ zaoberať a rozhodovať o uznesení trvania dôvodov väzby... z dôvodu porušenia kauzálneho nexusu a týmto vykonal nenapraviteľnú procesnú chybu, ktorá nespadá do rozhodovacej právomoci procesne nadradeného KS BA alebo NS SR. Táto procesná chyba je nesporne zjavná v uznesení č. k. 3 T/168/2011-602-603!»*.

Sťažovateľ je presvedčený, že po rozhodnutí o postúpení trestnej veci inému – miestne príslušnému súdu – okresný súd už nemohol vo veci konať, a preto rozhodnutie, ktoré podľa čísla listov v súdnom spise bolo vydané neskôr (rozhodnutie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe), je nezákonné.

Vzhľadom na uvedené je sťažovateľ presvedčený, že označenými rozhodnutiami okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, a z tohto dôvodu požaduje svoje prepustenie z väzby na slobodu a zaplatenie „škody“ v sume 5 000 €.

Zároveň sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní vedenom pred ústavným súdom.

Ústavnému súdu bola 5. decembra 2011 doručená znova tá istá sťažnosť sťažovateľa spolu s časťou tých istých príloh, preto ju ústavný súd nepovažoval za doplnenie podania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť uzneseniami okresného súdu č. k. 3 T 168/2011-597 z 27. októbra 2011 a č. k. 3 T 168/2011-602 z 27. októbra 2011 tým, že okresný súd podľa zoradenia súdneho spisu skorším rozhodnutím rozhodol o postúpení trestnej veci sťažovateľa miestne príslušnému Okresnému súdu Bratislava I a následne neskorším rozhodnutím (podľa čísla listov súdneho spisu) rozhodol o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa. Podľa názoru sťažovateľa však po rozhodnutí o postúpení veci okresný súd už nemohol vykonávať ďalšie úkony, a teda ani rozhodovať o jeho osobnej slobode – väzbe.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd už viackrát vo svojej judikatúre uviedol, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých

je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých v súvislosti s napádaným postupom okresného súdu sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Zo samotných napadnutých uznesení okresného súdu vyplýva, že proti obom týmto rozhodnutiam bola prípustná sťažnosť, o ktorej by rozhodoval druhostupňový súd.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania tak postupu, ako aj rozhodnutí okresného súdu vydaných 27. októbra 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 168/2011 využitím riadneho opravného prostriedku, a to sťažnosti. Na základe sťažovateľom podanej sťažnosti by bolo povinnosťou krajského súdu v rozsahu svojho preskúmacieho revízneho oprávnenia vo vzťahu k uzneseniam okresného súdu, ako aj k postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, v podstate vyrovnáť sa s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ na adresu tohto rozhodnutia a postupu okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené (najmä vzhľadom na citované zákonné ustanovenie) ústavný súd neakceptoval tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd „*vykonal nenapraviteľnú procesnú chybu, ktorá nespadá do rozhodovacej právomoci procesne nadradeného KS BA alebo NS SR*“.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Navyše z obsahu sťažnosti vyplýva, že uznesením, ktorým malo byť zasiahnuté do sťažovateľovho základného práva, je uznesenie o jeho ďalšom ponechaní vo väzbe aj po podaní obžaloby. Vyplýva to predovšetkým z formulácie sťažovateľa: „*Táto procesná chyba je nesporne zjavná v uznesení č. k. 3 T 168/2011-602-603!*“

Takéto rozhodnutie je v zmysle ustanovení § 72 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe, t. j. rozhodnutím o osobnej slobode.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ teda namietal porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu, ktorým rozhodol o jeho ponechaní vo väzbe po podaní obžaloby, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 46 ods. 1 ústavy vecne nevzťahuje. Pretože neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím okresného súdu o väzbe a namietaným porušením označeného článku ústavy, je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnenou, a preto ju ústavný súd mohol odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z toho dôvodu.

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o jeho ďalších požiadavkách, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011